

Barcelona 3 d'abril de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2404 15 cèntims — Atrassats 30

ANG.

TEATRE «GUIGNOL»

L'Espectre.

SALON DORE de la GRANJA ROYAL Lloc predilecte del públic distingit

TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb música de Tzigans

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts per l'eximí Quintet TOLDRA

Elegants sortides de Teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

PATI BLAU

PELAI, 1

SALÓ EL MÉS NOU
EL MÉS HIGIENIC
ÚNIC A BARCELONA

Elegant sessió vermut tots els dies festius de 12 a 2, amenitzat amb un interessant concert.

Tothom pregona que el succulent cafè d'aquesta casa, és el millor de Barceloña.

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA
Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparació de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 11 i 13 i Bonsuccès, n.º 1 y 3

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

CURACION RADICAL DE LA AVARIOSIS

(SÍFILIS)

Tratamiento fácil y discreto con los comprimidos de GIBERT

Los comprimidos de GIBERT no producen irritación intestinal y contienen además una notable proporción de arsénico en estado orgánico en que se conoce su bienhechora influencia en la evolución de la enfermedad.

La impregnación del organismo, a dosis pequeñas administradas cotidianamente, termina por crear en el organismo un medio en que los espiroquetos (microbio de la sífilis) se debilitan y mueren. La salud no está en nada comprometido y no ocurre la intolerancia que algunas veces se manifiesta después de la inyección a dosis máxima.

Hay enfermos que no pueden someterse al tratamiento costoso de la inyección, y a otros les repugna entrar en las clínicas

donde todo el mundo sabe tratar las enfermedades sífilíticas. El tratamiento por los Comprimidos de GIBERT es sumamente fácil y discreto; la caja puede llevarse en el bolsillo del chaleco, y todo el mundo puede curarse sin ser notada su enfermedad.

Sustituye con ventaja al 606 - Numerosos certificados médicos - Preparado por J. Gibert, Farmacéutico especialista de 1.º de la Universidad de París - La caja de 50 comprimidos, Ptas. 7'50

FARMACIA SARRIAS, Plaza Santa Ana, 9
FARMACIA TARRÉS, calle Carmen, n. 34

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El nou impost

D'aquí en endavant els solters pagarem un impost pel nostre estat civil. No ens en alegrem, però tampoc ens en entristim. Un impost sempre és un impost. I aquest impost el considerem injust. Creiem que qui l'haurien de pagar són les dones. Perquè, veïam, per què no ens casem els homes? Algú podrà dir que els temps estan molt malament, que no es troben pisos, que amb els sous que donen no pot viure un i menys dos i els que vénen, que els homes no es volen casar, etc.... De tot això no hi ha mitja veritat autèntica. Els temps sempre han estat malament. Nosaltres no recordem mai, haver sentit a ningú que lligués els gossos amb llonganisses. Ni en els temps de la guerra, en que l'or entrava a coves i cada dia es veien més taules de trenta i quaranta, es deia que no anava tot el bé que es desitjava, que és una forma elegant de dir que va malament la cosa. De pisos, sempre n'han faltat. Des de l'any mil que a qualsevol revista de barri i als periòdics satírics hem sentit o llegit un xistu contant el calvari de l'home que busca pis i no el troba; els sous que es donen sempre han sigut prims. No hi ha hagut mai gent contenta i es comprèn. Si féssim una estadística dels motius de les vagues, trobaríem que n'hi ha hagut més per l'augment de jornal que per motius sentimentals i polítics. Que els homes no es volen casar, és una cosa que sempre s'ha dit i que mai ha sigut una veritat absoluta.

Jo carrego la culpa a les dones, i creguin-me queestic carregat de raó, encara que no ho sembli. Mare de Déu, les dones! Vostès creuen que "això" que veïem per les Rambles ho són de dones? Jo, francament, m'ho miro molt. Vesteixen exactament igual que nosaltres. De vegades van més exageradament masculines que certs elements del sexe masculí. Fumen i beuen i fins reneguen. Què fan els homes amb aquestes dones? No tenen cap mena d'encant femení. Ens trobem davant d'una dona així, i més que la dona ens fa l'efecte d'un amic. I, francament, casar-nos amb un amic no és cosa per al nostre tarannà.

Les dones van aconseguint el que es proposen: perdre tots els encants. En lloc de tenir uns braços fins i suaus que llisquin tendrament sobre les vostres espatlles, tenen uns braços amb bíceps que maregen; en lloc de portar el

cabell larg quines pessigolles sensuals tant desitjàveu o quines trenes rosses tant estimàveu, porten el cabell curt i el clatell sinistrament afaitat; en lloc de brodar mocadors i tenir unes mans fines, fan mitja horeta de *boxin* i fins tenen durícies com un remador; en lloc d'insinuar els seus encants físics, els amaguen tot el que poden dins d'aqueixos vestits sastres que semblen sacs.

Naturalment que els homes no volen casar-se. Si les dones no tenen cap encant femení.

Per això nosaltres no protestem de l'impost, perquè no es vegi en nosaltres un home que protesta de tot, però reconeixem que és injust. El deuen pagar les dones. Aqueixes són les que el deuen pagar. I gros, gros, gros. "Per portar el cabell tallat, tant"; per fumar, tant"; "per renegar, tant". Ja veuria l'Estat si en faria de diners. Molts.

Els solters prou despeses tenim. Encara que l'Estat no ho cregui, un solter té més despeses que un casat. Nosaltres sempre hem sentit parlar de solters que s'arruïnen per la *fulana*, i mai hem sentit parlar d'un casat que s'arruïni per la dona. El considerem injust. Ho tornem a dir, per a què se'n facin ben bé càrrec. Però el pagarem. Sempre serà un luxe ensenyar la cèdula.

P.

LA DONA BONA

A l'*Excelsior*, a l'hora de l'aperitiu. La gent es diverteix molt. Beu, fuma, parla, crida, fins balla i tot. Es diverteix molt, ja ho hem dit. Però ho tornem a dir perquè no ve d'aquí.

En una taula parlen dos senyors. Aquests ja no es diverteixen tant. No ballen, no criden, no tenen dones a la taula. Però hi tenen dos "pernodes", que és millor i menys perjudicial. Un d'ells es treu una pipa, una magnífica "Dunhill", i la carre amb tabac anglès. Després diu:

—Saps que la...—aquí en aquests punts suspensius el nom d'una gentil cantatriu que hem admirat tots en una revista—ha tornat de París?

—...?

—Sí.

—I a què ha vingut?

—A una cosa molt noble. A deixar unes flors en la tomba d'una amiga seva morta de desgràcia.

—Que em diu ara!

—El que sent.

—Però això no és una dona!

—Còm, què no és una dona?

—No.

—Doncs, què és?

—Un àngel!

Després els dos amics, callen. I pensa l'un: Ja té raó, ja, aquest al dir que no és una dona, que és un àngel... perquè n'hi han poques com ella!

Proses epigramàtiques

PRIMAVERAL

En l'ànima de les coses hi ha una meravella de renaiement, un nou impuls vital que rejuveneix la faç del món. Canta un ocell en el cor del paisatge, i com si fossin notes embriagadores d'encís divinal van esclatant flors en cada branca. El sol és dolç com una lllaminadura celestial i el ventijol enamorat de l'abril, és una immensa besada suavíssima.

LA PRIMERA ROSA

La primera rosa que ha florit l'abril jo no sé si era un bes o una mirada. Boca o ull, però florit amb gràcia.

Era, potser, una passió interna que no s'ha pogut contenir i ha esclatat roja com un llavi. Era, potser, l'ansia infinita del món per a veure com la Primavera li canvia les robes envellides i ha esclatat com un ull meravellós. Boca o ull, però florit amb gràcia, la primera rosa d'abril vol dir amor, que és Primavera eterna.

FLORIDA AL COR

Talment com la branca meravellada de la flor que du, el cor és meravellat d'una florida esponerosa. Ha passat el fred del desengany i la gebrada punyidora de la desil-

LES TRAGEDIES D'ARA

—Ja ho veus, tan bé que anàvem sense passar per l'església i té, ara ens haurem de casar!

lusió. Torna el sol solet de les noves il·lusions i de les florides sempiternes. El cor rep la nova amor com una Primavera santa que li esclatarà els sentits i els farà odorants de dolceses inexplicables.

SALPER

QUAN NO SE SAP DE QUE PARLAR

Avui el Glossador es troba en un veritable conflicte: no sap de què parlar. Això no és estrany, perquè el Glossador, afortunadament, no és massa xerraire.

Però en voldria ésser més del que n'és. Aquest—ja ho sabem—és un desig de portera. Però, què és un periodista, sinó una portera? Una portera amb certa gràcia i amb certa cultura. Això de la cultura, consti que no ho diem per presumir. Ja en té tanta gent, que ara el que fa més bonic és no tenir-ne.

En quant a lo de la gràcia, es neix graciosos com es neix geperuts. Hi han homes, però, que es tornen graciosos—com el vi es torna ranci—de la mateixa manera que altres es tornen geperuts. Nosaltres som d'aquests últims. Per això algunes vegades la gràcia ens falla. Aquesta setmana ens ha fallat.

No sabem de què parlar. Podríem parlar de la mort de lord Curzon, de les primeres orenetes, d'aquest llibre que les Montserrats volen ofrenar a Montserrat, de la crisi teatral.

Però no ens creurien. Per això pensem: Quan no se sap de què parlar, el millor és no parlar.

XARAU

Angel Ganivet

A Granada han sigut enterrades les despulles del gloriós Angel Ganivet. Mai com a aquest home s'haurà pogut desitjar: "Descansi en pau!"

Descansi en pau el cos sensibilíssim d'aquell home que passà per la vida en un continuat sofrir. Sofrien la seva carn, la seva ànima, el seu cervell. Renegava de les dones i del seu encís efímer i carnal, i per una dona—com Larras—es va matar. I és que no s'hi ajuntava amb la dona, com fan les bèsties vils, sinó que s'enamorava. I l'amor el va dur a la mort.

Com descansarà ara el cos del pobre Angel Ganivet en el cementiri de la seva Granada, tan bella, tan poètica, tan malencònica! De Granada l'autor de les aventures de l'intrèpid Pio Cid també n'estava enamorat. N'estava enamorat com d'una dona bella. Ara Granada, en un ample gest d'infinida tendresa, d'infinida pietat li obre els braços—els seus braços de terra, aromats pels carmins i regat pel Darro—per a què reposti sempre més en ells.

Aquest, l'amor de la ciutat mare, és l'únic que haurà somrigut al turmentat Angel Ganivet.

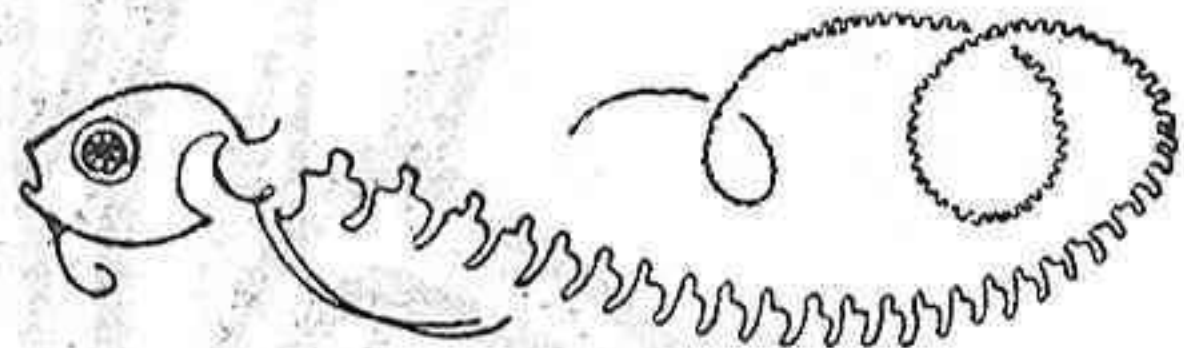
LA GENT DEL PERIÒDIC

—Aquest any si que anirem a beneir la palma.

Periodistes foren els que dugueren a espatlles el ferè-
tre que contenia les despulles de l'escriptor més interes-
sant d'Espanya. Ja està bé això. Ja està bé que els pe-
riodistes s'honressin així.

Avui l'home que té menys quantitat d'escriptor, malau-
radament, sol ésser un periodista. Quan un home no ser-
veix per a res i no sap què fer, es dedica al periodisme.
La professió de periodista està a l'alcanc de totes les
fortunes.

Són ells, els periodistes, qui s'han honorat portant les
despulles del gloriós escriptor. Que els serveixi d'estímul
l'exemple que ens donà l'autor de *Cartas finlandesas*, *El
escultor de su alma* i tantes altres obres de bellesa, per a
convertir la obra del periodisme en una obra d'art.

Arengues de Quaresma.

ENVEJA

VI

Oh, benaventurats germans pacients
que heu pogut resistir fins tals moments
estes terribles lates
que per als papanates
que es veuen subjugats per el pecat,
jo, estoicament i amb calma, us he endinyat.

A l'enveja, ara, toca
desfer-li un xic la troca,
que veurem que, si recte se li endinya,
rosegua molt més ella que la tinya.

Dels mals que fiblen a la humanitat
l'enveja és dels que té més greuetat

ELS GRANS CATALANS

L'eximí actor Enric Borràs visitant la casa del llorejat
escultor Antoni Coll i Pi, a Santiago de Xile

perquè en ella germinen a trompons
les més baixes passions;
redreça amb son turment
l'instint malvat, la febre en l'impotent...
D'aquest mal esperit que sempre creix
lliure'ms de son esguard quan ell glateix!
Generalment aquell que és envejós
sent a l'esquena algun turment de l'os;
això ho va descobrir un gran orellut,
que no era tartamut,
al dir certes paraules
picants als gatamaules.

L'envejós, simulant noblesa humana,
dóna consells a aquell qui no en demana,
no està sense dolor
com l'hipòcrit no està sense temor,
i pensa que el que tú tens de saber
que ell primè ho puga haver;
que és com dir que l'enveja
no es torba quan clareja!

Ja ho digué Sant Cugat,
que val més l'amistat.
d'un noble i fidel gos
que l'atenció del més gran envejós.
Guardeu's dels envejosos
com... dels gossos rabiosos!

IVAN TOC...

Primavera

Torna el bon temps de les noves florides,
horitzons amples i claror per tot;
canten les fonts rejoyenides,
hi ha glops de sang en cada grot.

Jove que portes del braç la fadrina
omple't de roses el cor i les mans,
la rosa fina
fa els nostres llavis encar més sagnants.

Sang del plaer que batega en les venes,
bull en el cor i floreix en els ulls,
una besada ens allunya les penes
i ens aclareix el camí ple d'esculls.

Canta un ocell en el cor del paisatge
i una passió canta dintre del pit;
tot és belesa i clarò i és imatge,
tot és florit.

Estreny el pit de l'amiga que passa,
gosa l'amor que s'entrega i se'n va;
no cal que pensis en l'hivern que glaça
que l'hivern massa
que tornarà.

Ara és el temps de la rosa florida,
de la besada i de la illusió.
No pensis pas si és veritat o mentida,
gosa la vida plena de clarò.

SALVADOR PERARNAU

L'un i l'altre

En cada home hi ha un dualisme manifest, constatat mantes voltes ben palesament. L'escriptor és el que se'n adóna d'una manera més clara encara. En l'escriptor hi ha el que dicta i el que escriu, que són dos éssers distints, i a voltes, àdhuc, oposats amb tot i ésser un mateix. El que dicta domina les idees i d'elles en fa el que vol amb una facilitat i agilitat meravellosa. I, és clar, voldria que aquelles idees fossin escrites en una caligrafia digna del que diu i el que escriu—que és ell mateix—no pot, no en sap. En canvi el calígraf voldria dominar la forma de dir les coses, voldria dominar la redacció i ha d'acontentar-se fent signes caligràfics amb una traça meravellosa i cometent errors ortogràfics a cada pas.

Naturalment que no hi ha cap escriptor que dongui gens d'importància a la caligrafia. Que se m'endóna en uns versos bells si m'han sortit les esses més tortes o més dretes i les os més rodones o més xates? En canvi al calígraf no, al calígraf li interessien els perfils més que els punts i comes i més que el que diu; el calígraf és capaç de fer-vos una pàgina magistral de lletres que no diuen res. Ara ens ve bé per a contar un cas verídic succeït a un notari amic meu. Aquest senyor notari tenia un passant, un home que era un veritable cap de suro, però que feia una lletra estupenda. Un dia el notari li donà una minuta perquè la copiés; en aquesta minuta hi havia una ratlla tinxada de cap a cap i la ratlla de correcció escrita a sobre. El bon passant, o millor dit, bon home, però mal passant, amb una traça meravellosa començà a copiar la minuta i a l'arribar a la ratlla de l'esmenat, molt delicadament i amb tota la polidesa possible, escrigué primerament l'error i després amb tiralínies i tot anà tinxant la ratlla escrita i copiant l'esmenat al damunt. Aquell esmenat era una veritable obra caligràfica i era a l'ensems una pasterada com un temple.

L'escriptor a voltes a la nit li ve una idea sublim, i del llit estant agafa paper i llapis i escriu frenètic, brunzent. A l'endemà s'ha de trencar el cap per a entendre-ho. Allò són gargots no pas lletres, però allò a voltes és un raig de llum sobre la humanitat.

El dualisme que hi ha en nosaltres és aquest: el seny pensa meravellosament i la mà no sap executar amb polidesa.

El dualisme de la generalitat dels calígrafs és aquest altre: la mà executa meravellosament, però el seny remuga com una cabra o balla com una baldufa o no fa res, perquè no n'hi ha.

JOAN D'ALIÓ

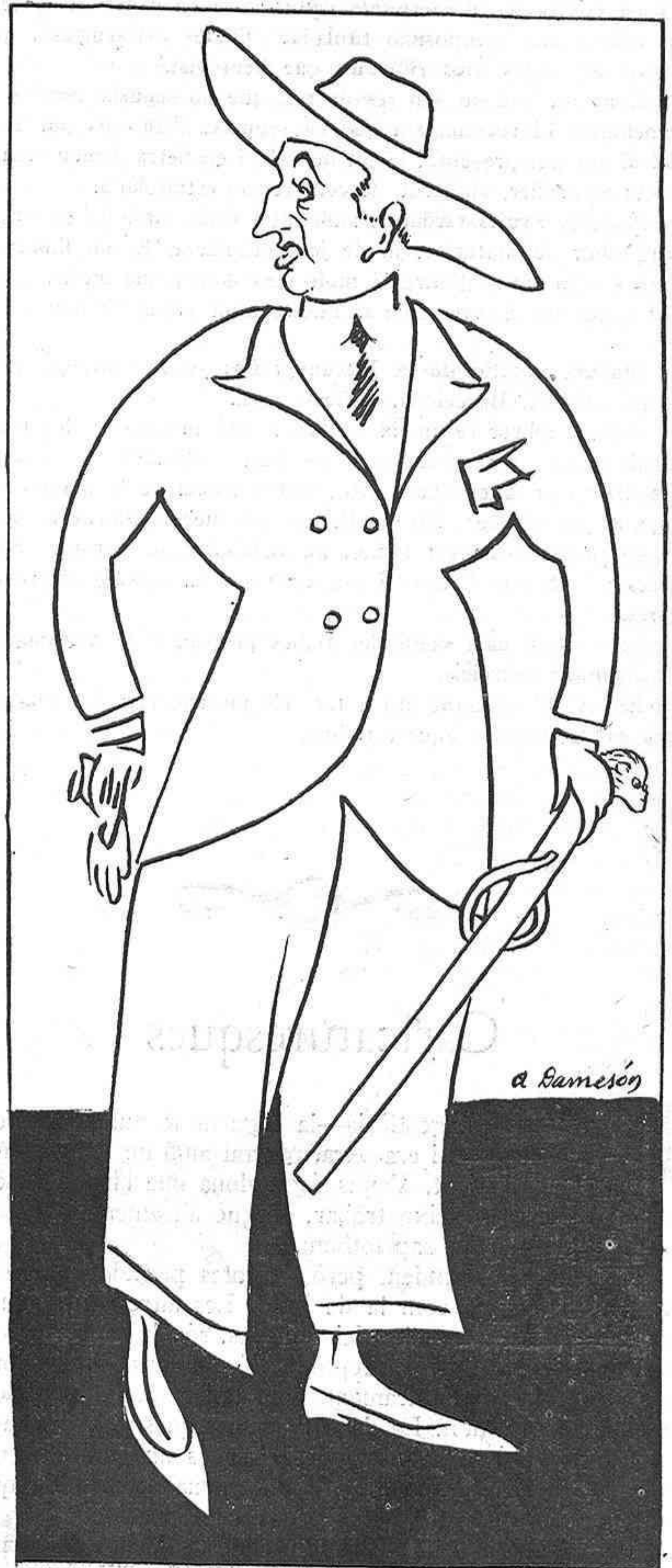
En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

Corrandes Segarrenques: J. Iglesias Guizard. — Una peseta.

Aquest llibret de corrandes de l'Iglesias Guizard, és un ram de flors segarrenques. Dient això n'hi hauria ben bé prou pels veritables coneixedors de la Segarra. La Segarra és una de les comarques més pobres de Catalunya. Aquestes terres

miseres, paupèrrimes, argilenques, naturalment, no poden donar flors superbes, sinó més aviat escarrancides. Això és el que creiem de les **Corrandes segarrenques**; són escarrancides; porten la secada segarrenca a Idamunt; porten aquella pobresa de paisatge argilenc. De tant en tant una goteta d'oli sabent i un glopet de vi negre, però el conjunt mal amanit, pobre.

Es que hi ha qui creu que la poesia és la sensació, la idea o el sentiment, i no és això. La poesia és la més fidel expres-

LES GRANS FIGURES

El conde Fifi, dócil, dúctil i exquisit poeta quals versos convulsionen espasmòdicament als llegidors

sió de les sensacions que en nosaltres produeix la bellesa. Aquell que plasticiqui més bé aquestes sensacions en els seus versos, aquell serà el millor poeta.

Fruits tardants: Ramon Serra Toneu. Barcelona.—Tres pessetes.

Un llibre més de versos, versos ripiosos, versos perquè si com tants i tants. **Fruits tardants**, del senyor Serra Toneu, és això: un llibre més de versos. A voltes no sabem què dir i estem segurs que ell tampoc ho sap.

En Ramon Serra Toneu en el pòrtic intenta trencar una llança contra les modernitats eixorques i en canvi en el text hi trobeu una composició titulada: "Ondes extracurtes", que és de les coses més ridícules que hem vist.

Confessa que no sap res de res, que no segueix escoles ni capelletes. Li recomanem que en segueixi. Tan sols pot anar sol el que pot presentar el pit ben alt, i en Serra Toneu com a poeta és groller, vulgarot, de construcció estrofolària.

Aquests **Fruits tardants**, amb tot i ésser tardants no tenen cap sabor de maduresa ni de joia primícera. És un llibre de versos com tants d'altres i molt més dolent que molts. L'ésser pagès no és cap excusa. Poetes molt grans ho han estat.

Manual pràctic de la Mecanografia: Alfons Miquel. Editorial Cultura, Barcelona.—Sense preu.

Aquest llibret resumeix en l'espai mínim possible les principals regles ortogràfiques i de l'art d'escriure a màquina. És dividit en dues parts. La primera tracta de la manera de separar les síl·labes, l'ús de lletres que més fàcilment es confonen pronunciant-les; enclou un vocabulari de paraules dubtoses i locucions llatines i estrangeres i un catàleg d'abreviatures.

La segona part conté les regles principals de mecanografia i alguns exercicis.

Es un llibret molt útil a tots els mecanògrafs i a tots als que es dediquen a aquest treball.

ALFA

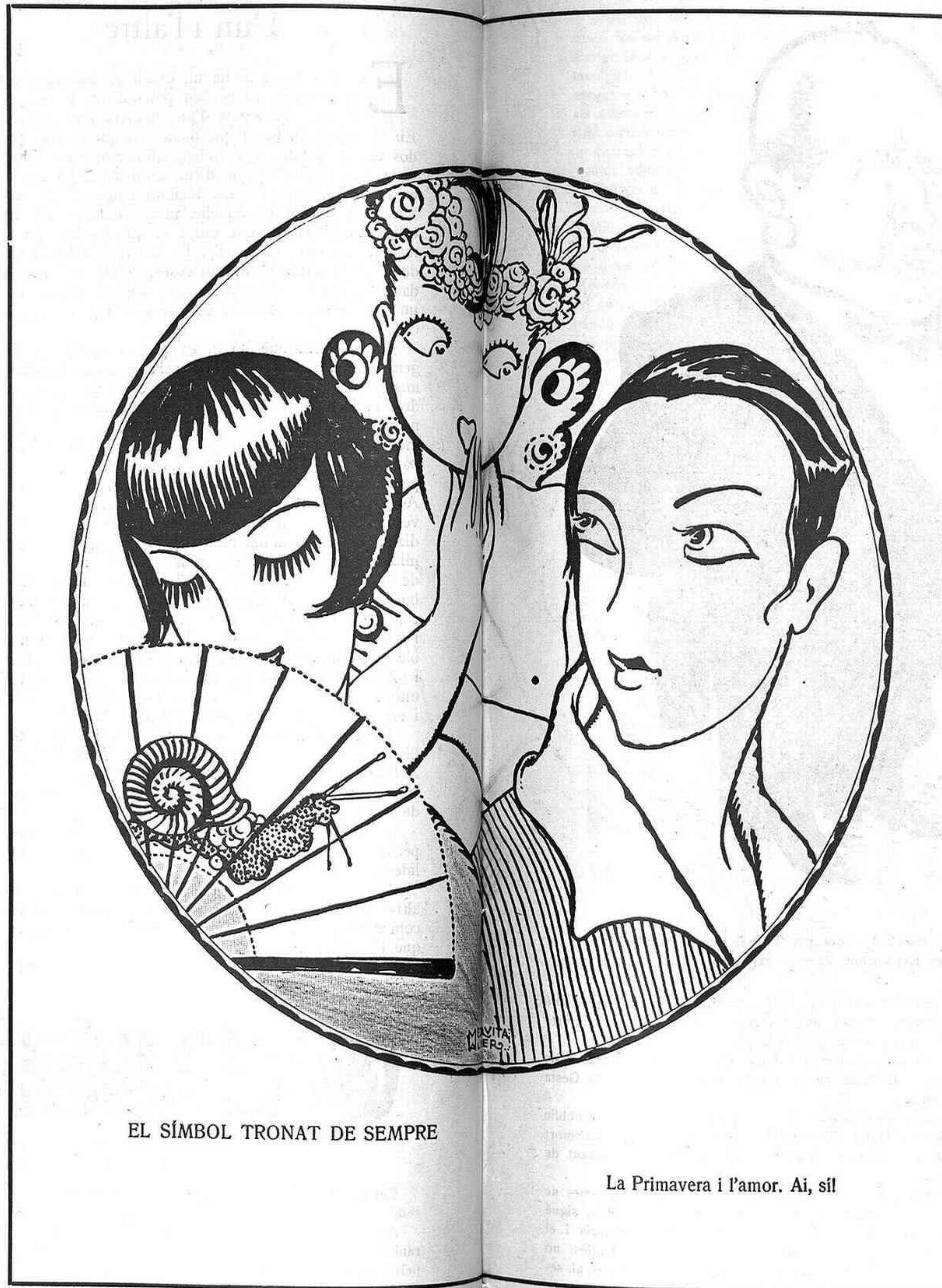

Caricaturesques

La Venus llegendària—la diguem-ne autèntica—tot-hom sap qui era. Ara, parlant amb un sentit humà i simplificat, Venus és la dona que l'home busca, en quant ella es deixa trobar, perquè altrament ja no és Venus. Això ja ho sap tothom.

Les Venus abunden, però de totes plegades cap n'hi ha de tan amable com la de Milo. Les altres, totes, tant les dels Encants com les dels museus, són la còpia perfecta d'una vulgaritat, la reproducció del cos d'una dona ben proveïda anatòmicament, com tantes dones poca-soltes hi han pel món. La de Milo, no. Aquesta desgraciada no té braços, i per aquesta desgràcia és una font d'agradosa filosofia. La filosofia és una mena de malaltia que surt quan i on menys un es pensa, com el grip.

Per l'Anatomia no hi ha com aquestes Venus de carn i ossos que ara corren; les noies modernistes, les "sport-women", aquestes gangues escultòriques que ens han tocat com una rifa als contemporanis seus. Aquestes noies neo-macedòniques que fan esports brutals, no sols tenen

EL SÍMBOL TRONAT DE SEMPRES

La Primavera i l'amor. Ai, sí!

els braços que la pobra deessa de Milo no pot lluir, sinó que gasten uns bíceps, tríceps i avant-tríceps, i unes venes de baix relleu que són de mascle; són de mascle boxador.

Jo les admiro aquestes verges de còrpora exuberant i dura, perquè una Venus amb els braços d'en Dempsey o d'un camàlic del Pla de l'Os, ja és ben bé plusquamperfecta; ja els hi faig pas com quan veig venir un "auto" de línies harmòniques i marxa triomfant. Però envejo secretament al Joan d'Austria, dominador de turcs i de lleons, que va trobar aquella humil Falangola, la flor d'Itàlia que el dominava per llei d'amor, com envejo a l'Hèctor guerrer que podia gronxar en els seus braços de ferro a la dolça Andromaca. Jo canviaria el meu paper d'home d'ara pel dels espatotxins d'altre temps que podien rendir la seva fanfarroneria als peus d'una dama tota feblesa. Els hi tinc aquesta enveja, no sols perquè podien donar-se el gust d'una galanteria que es va fent impossible, sinó perquè el meu instint de conservació em fa veure l'avantatge d'aquella tranquil·litat de pintar la cigonya sense el perill de perdre les dents en la comanda.

Qui pot assegurar que si hom li fa l'amor a una de les nostres Venus de ciment armat, i es posa impertinent, no en sortirà amb les barres desllorigades per un cop de puny acadèmic? Abans, quan hom es feia pesat en els amors, sabia que la dama s'accontentaria amb tombar-s'hi d'esqueno o bé li diria allò de

Oh, callad, por Dios, Don Juan...

i prou. Així el cor enamorat no es ressentia en el seu fons poètic, i les barres disfrutaven d'absoluta seguretat. Però no són pas una mateixa cosa donya Inés i les "girls" americanes.

Francament, prefereixo una noia trencadissa com una porcellana de Copenhaguen a les campiones de ferro verge que guanyen partits de "rugby", que claven clatellades cinematogràfiques amb guants de nou unces, i que donen coces com un "as" de futbol. I quan veig aquestes mossetes preocupades per una condició de musculatura que més que de cariàtide ja vol semblar de telamó, ens vénen ganes de trencar-los-hi els braços, amb el pietós intent de retornar-les pel desgany a la seva gentil imperfecció de la Venus primitiva i manca que mostra més bellesa que les altres perquè no té braços per a tapar-se-les, ni mans per a desairar a cop de punys, ni sabates de reglament per a tirar coces als homes enamorats que busquen a la Venus que es deixi trobar en cos i ànima.

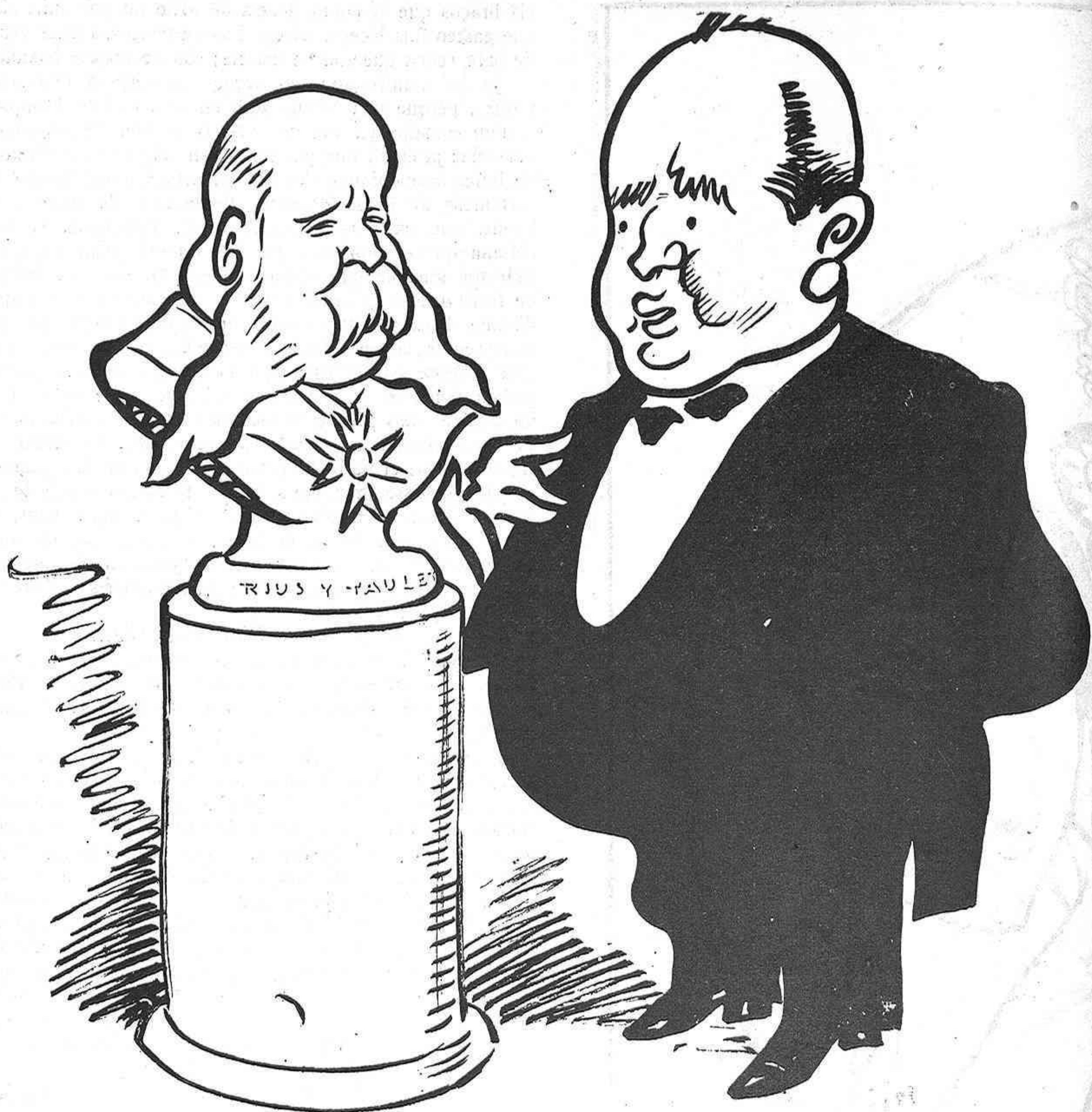
TANYUS

ROMEA

Ens cal parlar, encara, de Shakespeare. Mai se'n parla prou de Shakespeare. Ademés, la setmana passada no n'havíem parlat prou. I s'han d'aprofitar totes les ocasions per a parlar de tot el que val la pena.

El marxant de Venècia—The marchand of Venise, perquè es vegi que també el sabem llegir en l'original—és una de les comèdies més essencials en l'obra de Shakespeare, ja que en ella s'adverteixen, clares, precises, totes les característiques del gran autor anglès. Hi han en ella—d'una manera

EN RIUS I TAULET I EN PIC.

—Em sembla, Pic, que patiràs més que jo. Mira que això de les Exposicions és molt exposat!

magníficament arbitrària, arrabassada i genial—tots els elements de l'art dramàtic: la farsa, la tragèdia, la sàtira, la comèdia, l'idilli. Aquest amalgama és, precisament, el que dona una valor d'humanitat a l'obra de Shakespeare. La vida no té un sol aspecte, sinó varis. La obra dramàtica—que ha de éser reflexe de la vida—té, o ha de tenir, també, varis aspectes.

Shakespeare va escriure aquesta comèdia d'**El marxant de Venècia**, induït per l'ambient contrari als jueus que hi havia en l'Anglaterra de la seva època. El Shakespeare comediant—comediant mediocre, de segon o tercer ordre, com ho prova el que un dels seus grans èxits l'obtenia representant l'espectre de **Hamlet** devia pensar: Amb una comèdia contra els jueus faré un bon negoci.

El Shakespeare autor, però, ple de pietat pel pobre jueu al qui els cristians comblen de menyspreu, al que roben la filla,

fa del jueu—no un ésser odiós, rígid, tot d'una peça—sinó una humana criatura subjecta com totes les demés criatures mortals, al mal físic, al metafísic i al moral.

Shakespeare va cercar els elements per a **El marxant de Venècia** en **Il Pecorone** de Giovanni Fiorentino, i en la **Gesta Romanorum**.

Marlowe s'havia adelantat a Shakespeare, donant al públic **El jueu de Malta**. Però aquesta obra de Marlowe ha mort oblidada i segueix triomfant eternament bella **El marxant de Venècia**.

El senyor Morera i Galícia ha eliminat algunes escenes de l'obra que, naturalment, no pot representar-se tal com sigui escrita. Però com l'acció segueix la mateixa trajectoria i el llenguatge és robust i musical com en l'original anglès, no es noten aquestes mutilacions. Gràcies li sien donades al senyor Morera i Galícia per la seva tasca.

Nosaltres hem vist representar el Shylok a Gemier i a Morano. No cal dir com el Shylok d'en Morano no té cap mena d'importància, ja que no és un tipus que s'adapti a les seves facultats. Ademés el senyor Morano fa sempre els personatges en *divo*, i això és un defecte—molt generalitzat entre els actors espanyols—que no ha de tenir un actor conscient i de certa cultura.

No cal pas tampoc parlar del Shylok de Gemier, que ens sembla admirable.

Parlem del Shylok d'en Montero, que ens sembla un Shylok molt digne de respecte. Ajudant a la interpretació que el públic ha de donar a l'obra de Shakespeare, en Montero no el fa odiós, fort, terrible, inexorable com altres actors, que no veuen el tipus més que d'una peça, acostumen a fer. En Montero el fa dèbil, amargat pel menyspreu dels cristians, no sabent-se moure més que en el seu *ghetto*, dolorit per l'abandó de la seva gentil Jessica, un xic mofeta com convé a tot aquell que es dedica al comerç de la usura i sap riure dels que vénen en cerca de diners.

Molt ben caracteritzat el tipus. Molt bé de gest, viu, expressiu, precís. Tan sols li aconsellàriem que no esmolés el ganivet en la sola de la sabata. Això, no!

No volem acabar aquesta crònica sense fer menció del senyor Lluelles, un actor dels més discrets i estudiosos que han passat per l'escenari del Romea.

Si je voulais..., comèdia en tres actes del senyors Paul Gerald i Robert Spitzer.

Els senyors Gerald i Robert Spitzer són dos autors de lo

més francès que corre. Pertanyen a aquesta llastimosa generació dita del *boulevard*. Es donen a si mateixas la representació de París. Però cal dir que París està molt mal representat en la literatura d'aquests senyors. És una literatura profundament immoral i delinqüent, una literatura de llit d'*hotel meublé*, per a un públic indesitjable i tarat: tanguistes idiotes, casades aficionades a l'adulteri, *corridos* incívils. Però el teatre ha d'ésser una cosa més digna, més noble. Les comèdies d'aquesta pobra gent que es diuen Sacha Guitry, Charles Meré, Henri Kistermaekers, Paul Gerald, Robert Spitzer, etcètera, etc., són comèdies que no tenen res que veure amb el teatre, ja que del teatre no en tenen més que el truc i la trampa. Són comèdies en les que tots els personatges són espirituals, prenen tè, van amb pijama i juguen al tennis. Són massa senyors aquests personatges. És a dir, en realitat no en són: en volen ésser. I com tot ho fan per a ésser senyors, com no tenen altra aspiració que aquesta—que ja està bé si tinguessin un concepte del que és veritablement senyor—no ens interessen. No ens interessen perquè el seu drama és un drama de senyors fracassats.

En quant al llenguatge, és tan poqueta cosa, diguin el que vulguin quatre senyors que fan veure que saben francès! És un llenguatge amanit amb massa literatura, però amb una literatura poc seriosa, de revista de modes. Una literatura que fa pudor de *bien*, i és mal. Ademés, aquesta mena de comèdies—en les que, per a que no hi manqui cap elegància, fins hi pren part un invertit—semblen patrocinades per qual-sevol casa de modes de París per a ensenyar a les nostres dames les novetats de la temporada, en "combinacions", peg-

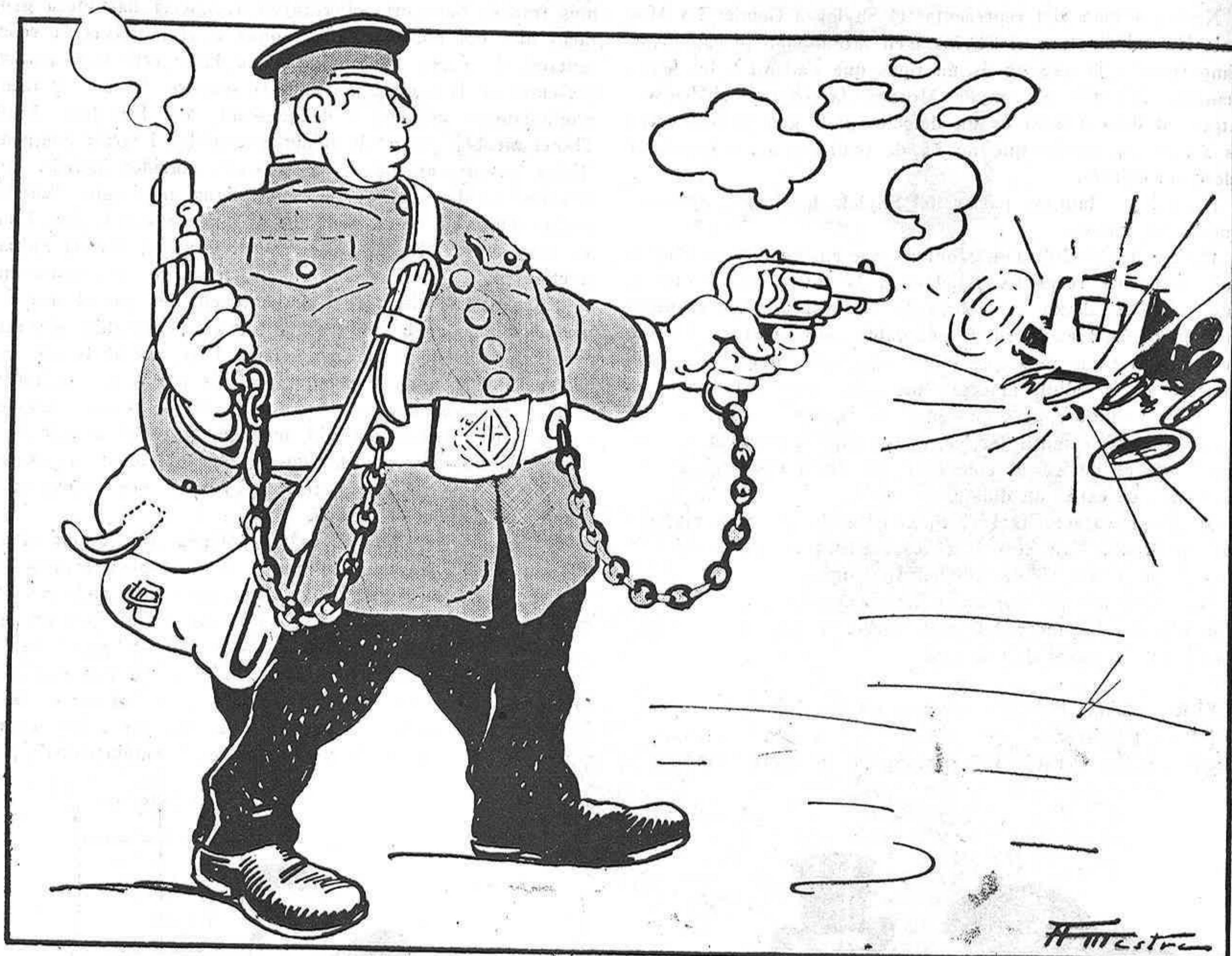

LES COSES CANVIEN

AHIR: Senyoreta, si no aconseguixo el seu amor em mataré!

AVUI: Ella: —M'estimaràs molt, ninet?
Ell: —M'ho pensaré!

Alloza
XV

UN CONSELL

—Per comptes d'una mà de morter seria millor proveir als urbans de revólvers per a moderar la marxa dels autos.

noirs", "sauts de lit", "pyjamas, etc., etc. El que passa és que aquestes modes moltes vegades no són més que una ximperia. Per exemple: no comprèn la senyora Robinne, que una dona tan excessivament alta com és ella, no ha de portar un trajo curt fins al genoll? No comprèn la senyora Robinne que aquest trajo curt i virolat, el xal i el barret de color maduixa, la feien semblar un pollastre? Si hem tingut quelcom que dir del vestir de la senyora Robinne, no podem dir en canvi res desagradable respecte a la interpretació que donà al personatge. Va estar molt bé. Les dones sempre hi estan bé en les comèdies dolentes.

El senyor Alexandre és un actor que no sembla francès, és a dir: que no té la declamació intolerablement emfàtica i la rigidesa de la majoria dels actors francesos. Es natural, discret, aplomat.

Del senyor Weber no en podem dir lo mateix. El senyor Weber s'hauria de donar vergonya de fer el paper que fa, i de fer-lo amb tanta complascència.

GOYA

Don Ramon del Valle Inclàn ha estrenat una obra—una obra admirable, naturalment—que pertany a la seva última modalitat literària, tan ben definida en *Los cuernos de don Friolera* i *Lucas de Bohemia*. Aquesta obra és *La cabeza del Bautista*. Creiem que Valle Inclàn la qualifica de *capricho macabro*, i si no és així ho hauria d'ésser. Valle Inclàn té un marcat parentesc amb Goya, el Goya dels "Caprichos", de

la "Tauromaquia", de les "Escenas de la guerra". Les obres de Valle Inclàn tenen el magnífic, el tràgic claroscuro de Rembrandt i la mala intenció, el terrible humorisme de Goya.

Donem aquesta nota per a que no es pensin els nostres lectors que ens ha pasat per alt aquesta obra. Però com aquesta cròparlant-ne amb l'atenció que mereixen en Valle Inclàn i la Mimí Aguglia.

PER ACABAR

També la setmana entrant parlarem dels concerts Strawinsky, de *La lepra*, estrenada al "Nuevo" amb molt èxit, i de *Así es...* (si así os parece), de Pirandello.

BOB

Xerrameques artístiques

PLUJA DE PAISATGES.—UN NINOTAIRE EIXERIT

Nada menos que cent paisatges han sigut exposats darrerament per quatre pintors que ho fan bé.

I després es queixen que no vénen. Si les pintures no fossin cosa de durada, ja ho veuriem si es vendrien! Que fossin art *comestible* i a cada fornada acabarien les existències.

No ho prengueu pas del tot en serio això de què no es ven, perquè l'art té més aficionats del que sembla.

Ara mateix si doneu un tomb pel "Saló Parés" hi trobareu una colla de paisatges d'en Gili Roig, que és un "operari de primera", que us faran denteta. Hi ha un *Preludi del capvespre* que sembla una partitura de Straus, i un *Carrer de Mar* que du música d'en Morera. També s'hi troba una *Venedora de taronges*, fresca i maca, vigilant l'exposició, al temps que ofereix als visitants una taronja sucosa que té a la mà. Jo, però, m'estimaria més la moxa que la fruita.

Moltes altres pintures boniques hi ha en aquesta fira, de firma ben coneguda: *Mar rissada*, *Interior de Marina*, *Església biscaïna* i una *Egloga* d'aquelles que se n'encerten poques a la vida, harmonitzada de punta.

En Pep Guardiola, nostre ceramista exquisit, acompanya a Gili Roig amb unes quantes peces de ceràmica plana, molt caies i decoratives, i uns quants paisatges a la aquarella, caçats al vol i de colorit molt brillant.

A les "Galerías Layetanas" també són dos els paisatgistes, en Casals i Peipoc i en Joan Gil.

Es en Casals un noi que té cop d'ull i li agrada dir la veritat amb els pinzells. La Naturalesa l'ajuda, val a dir-ho, per tal de què pugui maparla amb traquillitat.

Ço fa que les seves pintures tinguin totes quelcom d'interessant; en *La Moguda* hi trobem molt aire; en *Albes solitàries*, el sentit de la quietud; en *Dia gris*, un grapat de finures de color ben encertades; en *Paisatge d'hi-*

vern, unes notes torrades ben enteses, i en *Vista panoràmica*, tota la terra que pot cabre dintre del marc.

Què més voleu d'un artista jove?

Tampoc és vell en Gil, però "gasta" més fums i empaita la figura per inquibir-se entre els pintors retratistes. I que té grapa el xicot, i poca por també, com ho demostra amb els retrats de la seva mare i altres de senyora que exposa. Li toca encara estudiar bon xic i afinar-se en la modelació de les carns per arribar allí on vol en aquest gènere tan especial.

Si ens fessin arrengrer les obres d'en Gil que ens agraden, posariem en primer lloc el *Bodegó*, perquè es tracta d'una cosa ben pintada; després la nota *Dia gris*, encertada i fineta; arrera el paisatge *Roques al sol*, valenta visió montserratina, i potser *Els colomars de Sant Gervasi*, amb tot i resultar una mica durs.

* * *

N'Emili Ferrer, que és un caricaturista graciós i ben educat de passada, ens recreia els ulls amb una colla de dibuixos colorits, simpàtics per la factura, pel que diuen i per les coloraines cridaneres amb les quals les ha arran- jat el seu autor.

Encara que vistes a *La Veu de Catalunya* moltes d'aquestes xiroies caricatures, posades a les "Layetanas" semblen noves i fan un gran paper.

C. ARBÓ

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

DE LA DIADA

—Vaig a beneir-lo, perquè així beneit, serà més bo l'estofat.

FUTBOL

Español-Europa

Diumenge passat al camp dels "realistas", quan ja finalitzava el partit que els propietaris del camp celebraren amb els súbdits d'en Matas, poguérem apreciar un espectacle senzillament estrany—estrany fins a cert límit—en un camp de futbol. Dels nombrosos espectadors que assistiren al "match", la majoria dormien, als que restaven se'ls hi obria la boca a l'ensems que s'estiraven, donant a comprendre l'avorriment que els dominava i que els incitava a cercar un reconet tranquil i agradable i seguir l'exemple dels primers...

Causas d'aquest entusiasme? El gran joc desenrotllat per uns i altres i que donà lloc a un partit que molt bé es podria qualificar de partit-cloroformitzador, pels efectes que produí en els que el presenciaren. Realment no hi ha dret, senyors de la "corona" i senyors "europeistas", a fer-nos el present d'un joc tan pobre, tan trist, tan dolent com el que desplegaren diumenge. Es veritat que algunes jugades individuals d'en Serra, de l'Alcoriza i d'en Cros—pels de Gràcia—i d'en Zabala i de l'Arroniz—que ha canviat el jersei blau-grana... del Gimnàstic de València per l'"espanyolista"—ens feren recordar que presenciàvem un partit entre "asos"; però també ho és que sigueren tan poques i tan mal repartides, que no poden ésser obstacle per borrar el mal efecte del conjunt del partit. I consti que la impressió produïda no pogué ésser menys afalagadora pels que lluitaven. La impressió que pot produir un partit en què descomptant aquelles tan poques jugades, ho repetim—tot quedà reduït a xutar, a portar atacs—si en aquest cas mereixien aquest nom—sense ordre ni concert, sense obeir a cap tàctica ni tècnica i sense poguer arribar a causar-nos l'efecte de què veritablement estàvem en un camp de futbol presenciant un partit "Español-Europa".

La lluita Pelaó-Zabala ens semblà que no existí, degut a què el primer, malgrat ésser en el terreny de joc, es devia declarar "for-fait", perquè no el veírem en tota la tarda...

Arbitrà discretament el senyor Vilalta. Ah! I s'inaugurà oficialment la tribuna, que fou l'única cosa que diumenge ens agradà...

FERRÁN

Qualsevol sap què hi pesca el "Metro" a la Plaça de la Universitat. Ens ha dit un amic nostre: No ho sabeu? (...?)

Doncs, és molt natural: com que és al davant de la Universitat, tots aquests pous que hi fan seran pous de ciència.

Amb motiu de l'homenatge-trasllat de les despulles d'Angel Ganivet, la gent dretista, que sempre és acomodaticia, diu

que Ganivet era dretista. Nosaltres tenim l'esperança de què quan morirem—si arribem a ésser interessants—també serem dretistes.

Creiem que és una vergonya del segle XX que a un jove de vint-i-set anys li digueu per què no es casa i us hagi de contestar perquè no es guanya la vida.

Si ara li posen un recàrrec creieu que es casarà més aviat? No trobeu que estaria més bé que li paguessin els mobles?

Altra vegada tornem a fuetejar el futbol, que és una cosa que ens fa tan fàstic com allò que no volem nomenar. No se'n donen vergonya aquestes criatures de trenta cinc anys de parlar tot el dia de pilota?

A tota aquesta colla de gent inconsútil quan arribin als quaranta els haurem de comprar una cavall de cartró i una escopeta de llauna. I tindrem la raça més forta, segons ells.

Durant el mes passat hem hagut de suportar tres llaunes més del regidor espontani Febrer Sistachs.

Però, què fan parats aquesta gent? Per què no el fan regidor d'una vegada? potser estarem tranquils. Si l'home té les seves inclinacions regidoresques i té aptituds de baladrer, per què no les hi deixen complaure? Estem segurs que la llauna s'abaratiria i ens ho empassariem tot amb embut.

Tot s'apuja, tot. No n'hi ha prou en què s'apugin les subsistències, sinó que ara fins ens apujaran la cèdula. Els pobres solters d'onzena classe—que som els solters pobres—haurem de pagar un recàrrec d'un vint-i-cinc per cent.

No sé perquè em sembla que molts la quedarem a deure o l'haurem d'anar pagant a plaços.

Al Estat de Illinois (Estats Units), un terrible cicló ha ensorrat onze ciutats, causant a més dels molts danys materials, uns mil dos cents morts i de tres a sis mil ferits.

La naturalesa ho fa malament: aquestes vuit mil víctimes, ben distribuïdes, netejarien Europa de molts gèrmens.

Legim en la premsa que els auguris referents a la indústria lanera d'aquest any són molt falaguers.

També ho creiem així mateix. La indústria de la llana és de les principals del nostre país, i aquest any tenim totes les esperances posades en la llana.

Continúa a l'ordre del dia el problema de la carn.

A Barcelona no hi ha carn, i això que estem en temps de quaresma. En aquest temps deuria haver-n'hi més que mai, perquè se'n menja molta més.

Basta que els capellans ens la prohibeixin perquè se'n mengi més. Es veu que sí que la carn és un enemic de l'ànima.

Novedad

Joaquín M.ª Bartrina

POESIAS

Recopilación de las más notables

Elegantísima edición Mignon
encuadernada ricamente

Un tomo 10 y medio por 8 y medio. Ptas. 3

Contribución sobre las Utilidades y las Compañías Mercantiles

por D. DANIEL RIU Y PERIQUET

Un tomo ptas. 5

SANTIAGO RUSIÑOL

La Isla de la Calma

Edició enquadernada amb tela estampada

Ptes. 4'50

Obras completas de SANTIAGO RUSIÑOL

TOMO 1.º

La Isla de la Calma

Versión española de Rafael Marquina

PTAS. 5

OBRES de C. GUMA

	Ptes.
Fruyta del temps.— Colecció de poesias, formant quatre tomets titolats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa</i> y <i>Fruyta madura</i> ; segona edició ilustrada. Cada tomet 0'60 de pesseta; tots junts	2'40
L'amor, lo matrimoni y'l divorci	0'60
Del bressol al cementiri	0'60
Buscant la felicitat	0'60
Petóns y pessichs	0'60
Barcelona en camisa	0'60
Lo deù del sigle	0'60
¿Home o dona?	0'60
La dona nua (<i>Moralment!</i>)	0'60
Tipos y topos (<i>Colecció de retratos</i>)	0'60
¿Guerra al cólera! <i>Instruccions pera combatrel</i>	0'60
Cla y català. <i>Llissons de gramática parda</i>	0'60
Don Quijote de Valcarca	0'60
¿Ecce Homo! Monòlech en un acte y en vers	0'60
Mil y un pensaments.— Colecció de máximas y sentiments.— Un tomo de unas 100 páginas (agotada)	
Lo Rosari de l'Aurora.— Album humorístich, ab caricaturas (agotada)	
Filomena.— Viatje de recreo al interior d'una dona	0'60
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán	0'60
Sobre las donas.— Polémica entre C. Gumá y Fantástich	0'60
Gos y gat.— Juguet cómich en un acte y en vers (agotada)	
Vuyts y nous.— Ab lo «retrato» del autor	0'60
Un cap-mas.— Juguet cómich en un acte y en vers (agot.)	
20 minuts de broma.— Un tomet que con dos monólechs representables, titolats <i>Tres mosos</i> y <i>Un cessant</i>	0'60
Lo pot de la confitura.— Colecció de poesias (agotada)	
La Exposició Universal.— Humorada agre-dolsa	0'60
Cura de cristiá.— Juguet cómich en un acte y en vers (ag.)	
Guia cómica de la Exposició Universal.— Un tomo de 100 páginas, ab un plano y varis dibuixos (agot.)	
L'amor es cego.— Juguet cómich en un acte y en vers	
Cansóns de la flamarada.— Un tomo de 128 págs.	1'50
Una casa de dispesas.— Juguet cómich en un acte. (agot.)	

	Ptes.
La primera nit.— (<i>Impresions de un nuvi</i>)	0'60
Lo dia que'm vaig casar.— (<i>Impresions d'una nuvia</i>)	0'60
Ensenyansa superior.— Juguet cómich en un acte. (agot.)	
Drapets al sol.— Escándol humorístich, ilustrat	0'60
Quinze dies a la lluna.— Gatada en vers, ilustrada	0'60
Ni la teva ni la meva.— Comedia en 3 actes y en vers	2'40
Un viatge de nuvis.— Humorada en vers, ilustrada	0'60
¿Quina dona vol vostè?— Humorada en vers, ilustrada	0'60
Lo primer dia.— Juguet cómich lirich, en un acte	1'20
Art de festejar.— Catecisme amorós, en vers, ilustrat per M. Moliné	0'60
Guia del conquistador.— 2.ª part del <i>Art de festejar</i>	0'60
¿Colon o Carnestóites?— Ensarronada cómica municipal; ilustració de M. Moliné	0'60
¿Abaix lo existent!— Disbarat cómich en un acte. (ag.)	
Lo Marqués de Carquinyoll.— Juguet cómich en un acte (ag.)	
Una aventura de amor.— Ilustrada per M. Moliné	0'60
Pelegrins a Roma.— Viatje bufo-trágic en vers, ilustrat	0'60
¿Per qué no's casan los homes?— Humorada en vers, ilustrada	0'60
¿Per qué no's casan las donas?— Humorada en vers, ilustrada	0'60
Jesús Maria Joseph!— Juguet cómich en un acte (ag.)	
La salsa del amor.	0'60
Lo món per un forat.— Humorada en vers, ilustrada	0'60
¿Com se pesca un marit?— Humorada en vers, ilustrada (ag.)	
De la Rambla a la Manigua.— Aventuras d'un reservista, ilustrada	0'60
Bianchs y negres, ó la qüestió de Cuba, ilustrada	0'60
Un casament a proba.— Humorada en vers, ilustrada	0'60
La senyora de tothem.— Humorada en vers	0'60
Lo llibre de les cent veritats.— Edició ilustrada	0'60
El peccat de Eva.— Humorada en vers, ilustrada	0'60
Agencia de matrimonis.— Humorada en vers, ilustrada	0'60
Entre faldillas y pantalons.— Humorada en vers, ilustrada	0'60
Sota la parra.— Colecció de cantars	0'60

NOTA.— Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 20 réntims per a certificant. Als corresponents se'ls otorguen rebaitzes

ADAGI EN ACCIÓ

—Per l'abril cada gota en val mil.